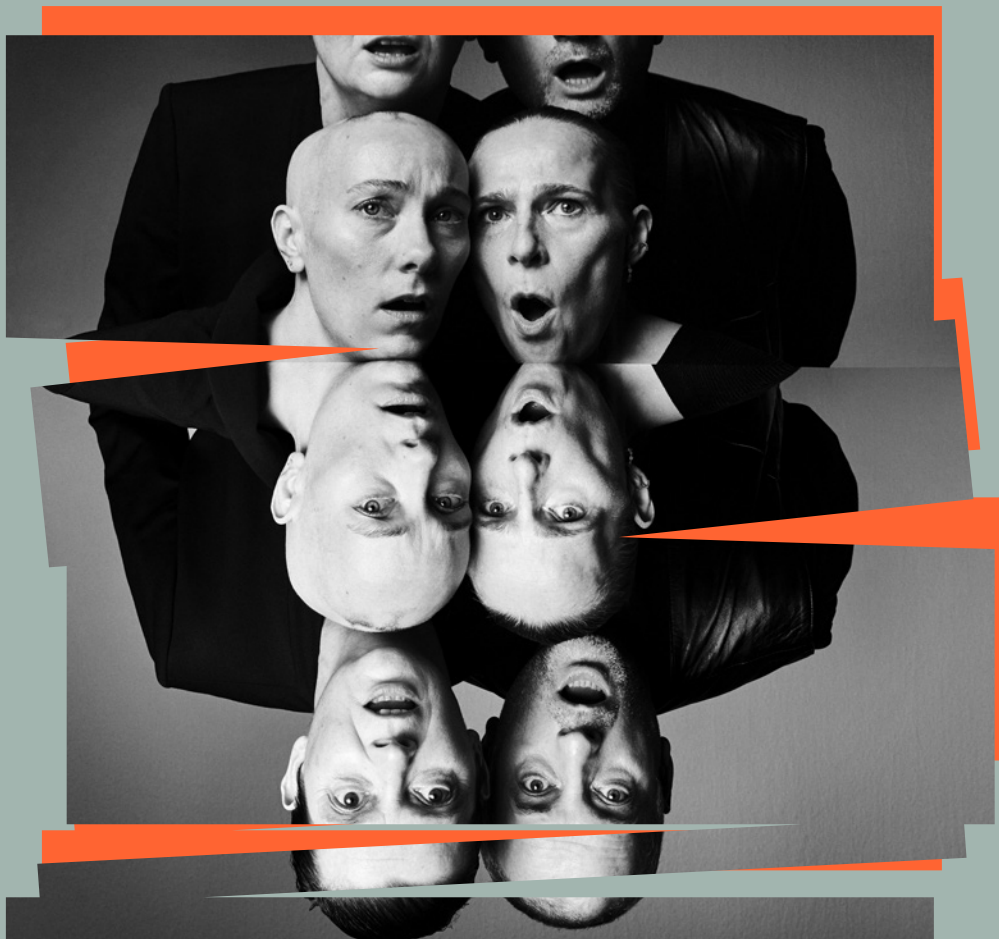

nederlands
kamerkoor

programma

Steel Stolen

concert over
de kracht van staal

o.l.v. Peter Dijkstra
chef-dirigent

Concertdata

wo. 8 mei 2024, 20:15

Muziekgebouw aan 't IJ – Amsterdam

vr. 10 mei 2024, 20:00

Musis & Stadstheater – Arnhem

za. 11 mei 2024, 20:00

Nieuwe Kerk, via Amare – Den Haag

zo. 12 mei 2024, 21:00

Werkspoorkathedraal – Utrecht

Programma

Alfred Schnittke 1934-1998

Stimmen der Natur

Veljo Tormis 1930-2017

Raua needmine

John Tavener 1944-2013

Svyati

Sofia Goebaidolina 1931

Sonnengesang

Uitvoerenden

chef-dirigent
Peter Dijkstra

sopraan
Mónica Monteiro
Bethany Shepherd
Sanda Audere
Elisabeth Blom
Elise van Es
Varvara Tishina

alt
Elsbeth Gerritsen
Eline Welle
Maria Chiara Gallo
Mieke van Laren
Åsa Olsson
Franske van der Wiel

tenor
Emilio Aguilar
Stefan Berghammer
William Knight
André Cruz
Mattijs Hoogendijk
André Perez

bas
Gilad Nezer
Jasper Schweppe
Matthew Baker
Jan Douwes
Florian Just
Jouke Wijmenga

pianorepetitor
Ere Lievonen

cello
Maya Fridman

celesta
Ere Lievonen

slagwerk (HIIIT)
Enric Monfort
Marianna Soroka

improvisation
Emily Pahlawan Collinson
Ishtar Bakhtali
(alumni van NKK NXT)

visuals
Laurence Bonvin

The page features a light teal background with several overlapping, irregular orange blocks of varying sizes. The text 'Programma-toelichting' is centered in a bold, black, sans-serif font, with the orange blocks positioned behind it.

Programma- toelichting

Programmatoelichting

Foto: Juri Hiensch

Door Merlijn Twaalfhoven

We hebben ons de wereld toegeëigend. Niet alleen hebben we dieren getemd, bossen gekapt en het land omheind, we hebben voor alles een rol bedacht. Elk levend wezen is ergens goed voor. Alles heeft een naam, een reden, een doel. We leven in een wereld onttrokken van schoonheid en verwondering. We kennen de prijs van de dingen rondom ons, maar niet langer de waarde.

Toch missen we het: een verhaal dat de dingen met elkaar verbindt. Een idee van de herkomst, afzender en bestemming van de voorwerpen die we tot consumptiegoed hebben teruggebracht. We voelen ons onthecht en losgeknipt van een groter geheel. Stuurloos laten we ons meevoeren met de stroom van de tijd, alsof we zelf geen invloed hebben op het verloop van gebeurtenissen.

Bevraagt iemand de richting die we uitdrijven? Wie helpt ons verder kijken dan de oppervlakte? Hoe maken we verbinding met de natuur en de wezens waarmee we de aarde delen?

Van origine geven we betekenis aan het ongrijpbare leven in de verhalen die we elkaar vertellen en de rituelen die we opvoeren. Religie hielp onze verbintenis te behouden met voorouders en het land waarop we leven. We waren dagelijks dankbaar voor het voedsel dat we tot ons namen. Met de verzuiling is de rol van reflectie komen te vervagen. Wetenschap lijkt ons een antwoord op het meeste te kunnen geven: waar een kind vandaan komt, waarom de zon zo helder schijnt. Kunst biedt gelukkig nog soelaas: wie bezinning zoekt, kan een mooi boek lezen of een concert bijwonen. Maar zelfs kunst is onderhevig aan het keurslijf van kapitalisme, ingekapseld door ticketsystemen.

We hebben de wereld onderworpen aan ons bestaan. Al in de bijbel klonk het gebod: (...) *onderwerpt de aarde, en hebt heerschappij over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt!*

We namen het advies ter harte, vermenigvuldigden ons en zijn niet alleen gaan oogsten, delven, graven en pompen, maar hebben ook van alles het nut verklaard. Daarmee zijn we aan andere vormen van leven dan het menselijke voorbijgegaan.

Het is bizar: de mens is de enige soort die eigenhandig haar enige huis om zeep helpt – de aarde. In 1972 werd het rapport *Limits to Growth* van de Club van Rome gepubliceerd, met een klaterheldere conclusie op een eindige wereld, is eindeloze groei onmogelijk. In dat jaar verscheen ook *Curse Upon Iron* van Veljo Tormis.

Staal heeft ons leven de snelheid gebracht van stoomlocomotieven, de hoogte van wolkenkrabbers en de productie van fabrieken. Het tijdperk van machines stuwde ons voort, maar vervreemde ons ook van de natuur, van gemeenschap en van traditie. Sterker, het gemechaniseerde staal werd het basismateriaal van talloze oorlogen, zoals in Veljo Tormis' bedwelmende *Curse Upon Iron* invoelbaar wordt.

We weten het: we putten de aarde uit. Maar toch gaan we elke dag door in een door winst gedreven, meedogenloos systeem. We bevuilen onze leefomgeving tot ze onbewoonbaar wordt. De drukte, de volte en de veelte van het dagelijkse leven sleept ons mee in een ratrace van competitie, prestatie en productie. Is er een uitweg? Kunnen we uit de economische trein gebrand op efficiëntie stappen, vertragen en een andere richting inslaan?

Om succesvol mee te kunnen draaien in een hyper-efficiënt systeem, moet je hebben ontleerd om te verwonderen. Daarom is het koesteren van schoonheid een grote vorm van verzet. Wiens aandacht gegrepen wordt door wat buiten de gebaande paden gebeurt, ontwikkelt een open vizier. Je wordt feilbaar, ontvankelijk.

De schoonheid van de wereld kun je pas bereiken als je geest wakker is en je zintuigen open staan. En dat is in onze drukke levens zeldzaam. We zijn voortdurend bedwemd. Of het nu door afleiding, stress, angst of haast komt, het maakt ons ongevoelig, onverschillig en je gaat voorbij aan wonderbaarlijke zaken die in het hier, nu en je directe omgeving te vinden zijn.

Maar als je je laat raken en iets ziet of voelt dat mooi is, ontstaat er allerlei activiteit in je lichaam. Er komen gevoelens los, herinneringen, je ervaart vormen van harmonie, spanning, gelaagdheid. Een beeld, geluid of andere indruk vertelt als het ware een heel verhaal, zonder dat er woorden nodig zijn om het te duiden. Voor zo'n ervaring is een zekere rituele ruimte nodig, waarin je niet langer als toeschouwer optreedt, maar je opgenomen voelt in een groter geheel. Voel je daarom uitgenodigd, niet als passief publiek maar als deelnemer van een samenkomst. Open je zintuigen voor het verhaal dat vol schoonheid en mysterie zit. Stel je oordeel, interpretatie of begrip uit en wees onbevangen.

Het helpt als je uit je hoofd kunt stappen en dus ook andere zintuigen de ruimte geeft – als je voelt, ademt, ruikt en luistert naar de wereld om je heen. Als je de zintuigen samen laat spelen en je jouw geconditioneerde, gewende manier van kijken loslaat, komt er een nieuwe laag tevoorschijn. Dan kan je omgeving binnenstromen als een symfonie en laat de wereld iets van zich zien dat je niet eerder zag.

De Nobelkring

De Nobelkring is dé ontmoetingsplek voor particuliere gevers van het Nederlands Kamerkoor. Vernoemd naar founding father Felix de Nobel, die het koor in 1937 oprichtte.

Onze Nobelkringleden dragen bij aan die internationaal spraakmakende projecten die anders niet tot stand zouden kunnen komen, zoals Steel Stolen of Van Gogh in Me. En dankzij de steun van De Nobelkring geven we startende professionals een kans met het veel geprezen ontwikkelingstraject NKK NXT. Het is prachtig om dat samen met onze Nobelkringleden te kunnen bewerkstelligen.

“De concerten van het Nederlands Kamerkoor ontroeren, boeien en intrigeren ons en wij genieten elke keer weer.”

— Maartje van Weegen en Joop Daalmeijer,
lid van de Nobelkring

Als dank voor je steun ontvang je een aantrekkelijk pakket van privileges. Onze collega's Margot Palmen en Margriet Stok informeren je graag verder, ook over de fiscale voordelen. Je kunt hen bereiken via margot.palmen@nederlandskamerkoor.nl of 06 1495 7974.

Zie [onze website](#) voor meer informatie.

Samen klinkt alles mooier

Koorzang gaat over verbinding; met elkaar als zangers, met de muziek en met publiek en luisteraars. Samen klinkt alles mooier. Daarom blijven we graag met je verbonden.

In onze maandelijkse nieuwsbrief houden wij je op de hoogte van aankomende concerten, bieden achtergrond informatie bij voorstellingen, introduceren dirigenten, solisten en zangers en nog veel meer. We voeren geregeld leuke acties op CD's, concertkaarten en andere activiteiten, concerten en evenementen; exclusief voor abonnees op onze nieuwsbrief.

Scan de onderstaande QR-code en schrijf je in voor de nieuwsbrief of ga direct naar nkk.nl.

Biografieën

Foto: Melle Meivogel

Peter Dijkstra chef-dirigent

Peter Dijkstra is één van de meest vooraanstaande koordirigenten van deze tijd. Hij studeerde koor-directie, orkestdirectie en solozang aan de conservatoria van Den Haag, Köln en Stockholm en behaalde zijn diploma's summa cum laude met onderscheiding.

Na een lange periode als eerste gastdirigent werd Dijkstra in september 2015 chef-dirigent van het Nederlands Kammerkoor. Daarnaast is hij sinds 2022 hernieuwd benoemd tot artistiek leider van het Chor des Bayerischen Rundfunks, een functie die hij ook al bekleedde van 2005 tot 2016. Onder zijn leiding ontwikkelde dit ensemble zich tot een internationaal gewaardeerd en veelzijdig vocaal ensemble.

Van 2007 tot 2018 was Dijkstra aangesteld als chef-dirigent van het Zweeds Radiokoor, en trad daarmee in de voetsporen van de legendarische Eric Ericson. In 2019 werd hij door dit gerenommeerde koor benoemd tot Eredirigent.

Naast zijn werk bij deze ensembles is hij een graag geziene gast bij vele gerenommeerde professionele koren in Europa, zoals het RIAS Kammerchor Berlijn, de WDR, MDR en NDR Rundfunkchöre, het Danish Vocal Ensemble, SWR Vokalensemble, het Estonian Philharmonic Chamber Choir en de BBC Singers. Ook bij gerenommeerde orkesten is Dijkstra een graag geziene gast. Hij was gastdirigent bij o.a. het Symphonieorchester und Rundfunkorchester

des Bayerischen Rundfunks, Deutsche Symphonieorchester Berlin, Kammerphilharmonie Bremen, Münchener Kammerorchester, Scottish Chamber Orchestra, Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra, Stavanger Symphony Orchestra, het Radio Filharmonisch Orkest, het Swedish Radio Symphony Orchestra, het Japan Philharmonic Orchestra en in Nederland bij o.a. het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Residentie Orkest en het Radio Filharmonisch Orkest. Daarnaast werkt hij op regelmatige basis samen met barokorkesten als Concerto Köln, Akademie für Alte Musik Berlin, B'Rock en Freiburger Barockorchester.

Hij wordt alom gezien als een specialist op het gebied van vocale muziek, en voelt zich thuis in een breed spectrum aan muziekstijlen, van Middeleeuwse polyfonie tot hedendaagse muziek. Hij heeft composities in première gebracht van componisten als Esa-Pekka Salonen, Lera Auerbach, Erik Esenvalds, Joost Kleppe, Jacob Mülrad, Einojuhani Rautavaara, Caroline Shaw, Martin Smolka en JacobTV, en is een gepassioneerd pleitbezorger voor jonge compositietalenten in de koormuziek.

Zijn interpretaties van de grote oratoria van Mozart, Handel en Bach zijn onder het label BR Klassik op cd verschenen en meermaals met prijzen bekroond. Hij won twee ECHO Klassik awards voor Fauré's *Requiem* (Sony Classics) en Schnittke's *Choir Concerto* (BR Klassik), twee Diapason d'Ors voor een album met werken van Strauss, Wagner en Mahler (BR Klassik) en Poulenc's *Figure humaine* (Channel Classics), de Preis der Deutschen Schallplattenkritik voor zijn opname van J.S. Bachs *Johannes-Passion* en werd genomineerd voor twee Grammys. Zijn cd met a-capellakoorwerken van Johannes Brahms, opgenomen met het Zweeds Radiokoor, werd in 2015 met een Edison Klassiek onderscheiden.

Dijkstra zet zich speciaal in voor de verbinding tussen de professionele muziekpraktijk en de amateurwereld. Hij werkt graag met amateurensembles, en is artistiek leider van vocaal ensemble MUSA. Daarnaast engageert hij zich voor de jonge generatie dirigenten en geeft regelmatig masterclasses, o.a. bij het Dirigentenforum des Deutschen Musikrates, de Lund International Conductingmasterclass en

het Dirigentenforum des Chores des Bayerischen Rundfunks. In de periode 2016–2020 was Dijkstra aangesteld als Professor voor Koordirectie aan de Musikhochschule in Köln, en vanaf oktober 2023 bekleedt hij deze functie aan de Hochschule für Musik Nürnberg.

Peter Dijkstra is erelid van de Royal Swedish Academy of Music. In 2013 werd hem het Gouden Viooltje toegekend, een prijs voor internationaal gerenommeerde musici uit Noord-Nederland, en in 2014 won hij de Eugen Jochum prijs.

Nederlands Kamerkoor

Het Nederlands Kamerkoor behoort al bijna 90 jaar tot de absolute top. Het koor zingt koorrepertoire van de vroege Middeleeuwen tot aan de muziek van vandaag, en gaat daarbij regelmatig samenwerkingen aan met dansers, dichters, acteurs, filmmakers en wetenschappers.

Met altijd verrassende, vaak overrompelende en soms regelrecht vernieuwende programma's verkent het koor de grenzen van samenzang. Het Nederlands Kamerkoor, gevestigd in Utrecht, wordt in binnen- en buitenland geprezen om zijn veelzijdigheid en urgente programmering. Het was de afgelopen jaren te horen in o.a. Lincoln Center New York, het Hong Kong Arts Festival, het Konzerthaus in Wenen en Teatro Colón in Buenos Aires. Talloze componisten schreven voor het koor, van Poulenc tot Goebaidolina, van Michel van der Aa tot Caroline Shaw, en van Zad Moultaqa tot Nico Muhly.

Educatie en participatie maken onlosmakelijk deel uit van de missie van het Nederlands Kamerkoor, en het deelt kennis en inspiratie met Zingdagen door het hele land. Net afgestudeerde zangers worden in het talentontwikkelingsprogramma NKK NXT opgeleid tot ensemblezangers van de toekomst en worden uitgedaagd om te experimenteren met nieuwe vormen van koormuziek.

Sinds 2015 is Peter Dijkstra chef-dirigent van het koor. Zijn voorgangers waren Hans van den Hombergh, Kerry Woodward, Uwe Gronostay, Tõnu Kaljuste, Stephen Layton en Risto Joost. Het koor werd opgericht door Felix de Nobel, die tot 1972 de eerste chef-dirigent was.

Foto: Melle Meivogel

HIIT

HIIT werkt samen met kunstenaars en makers van nu, waaronder componisten Michael Gordon, Steve Reich, Sofia Goebaidolina, Kate Moore, Darien Brito en Yannis Kyriakides, dansgezelschap Club Guy & Roni, Nederlands Danstheater, choreograaf Hofesh Shechter, Raschèr Saxophone Quartet en het theatergezelschap van Boukje Schweigman. Toonaangevende partners, ook uit andere disciplines, zijn onder andere Orkater, Asko|Schönberg, producer Talismann (Guy Blanken) en internet collectief Buurmen.

Het speelveld is breed; van Bang on a Can in New York tot Dortmund Konzerthaus of Concertgebouw Amsterdam, van het Holland Festival tot de sloppenwijken van Caïro en van klaslokaal tot Muziekgebouw aan het IJ tot het Oerol Festival op Terschelling.

Foto: Brendon Heinst

Maya Fridman *cello*

Maya Fridman, geboren in 1989 in Moskou, Rusland, is een getalenteerde jonge artieste die in Nederland woont.

Vanaf haar vroege jaren dat zij cello speelde, werd Maya erkend als een wonderkind en werd zij onder de hoede genomen van de stichting van Yuri Bashmet, waar zij deelnam aan verschillende TV- en radioprogramma's. Tijdens haar studie aan het Moscow State College of Music, vernoemd naar Alfred Schnittke, werd zij bekroond als Eerste Prijswinnaar in het Internationaal Festival van Slavische Muziek, naast vele andere gerenommeerde prijzen.

In 2010 werd Maya toegelaten aan het Conservatorium van Amsterdam waar ze studeerde bij professor Dmitry Ferschtman. Hier heeft ze op 10 juni in 2016 haar master met de hoogste onderscheiding, Cum Laude, succesvol afgerond.

De afgelopen negen jaar heeft Maya regelmatig opgetreden in Europa, in gerenommeerde zalen zoals het Koninklijk Concertgebouw van Amsterdam, Muziekgebouw aan 't IJ, TivoliVredenburg en de Vereniging. Door haar uitgebreide muzikale interesses heeft zij altijd een passie gehad voor improvisatie en het spelen van diverse muziekstijlen.

Elk van haar soloprogramma's heeft een sterke emotionele impact op het publiek en presenteert grote werken uit de vorige eeuw, maar ook compleet nieuwe werken van hedendaagse

componisten. Ze werd bekroond met de prijs Beste Musicus van 2013 bij De Grote Prijs van Nederland. Maya's projecten omvatten succesvolle samenwerkingen met Jyoti Verhoeff, Aeon Trio (met Atzko Kohashi en Frans van der Hoeven), Tomoko Mukaiyama, en vele anderen. In 2015 en 2016 begeleidde ze gitaarvirtuoos Harry Sacksioni op zijn Jubileum Tour 65 en trad ze als speciale gast op met bands als Faun en Cesair. Ze toerde met Asko|Schönbergs K[h]AOS, Noord Nederlands Toneel en Club Guy & Roni in de producties Carroussel (2017), Salam (2018), en Brave New World 2.0 (2019).

Tijdens de Cello Biënnale 2016 vertolkte Maya de rol van Margarita in de muziektheaterbewerking van De meester en Margarita in een regie van Dagmar Slagmolen, waar ze samenspeelde met cellist Kian Soltani.

In 2015 bracht Maya haar eerste album *The Invisible Link* uit, met werken van Alfred Schnittke, Peteris Vasks, en Arvo Pärt, dat ze opnam met pianist Daniël Kool, onder het label TRPTK.

In 2017 bracht ze nog twee albums uit: *Elegy* van Aeon Trio met Atzko Kohashi en Frans van der Hoeven, en *Red Velvet*, een solo-opname met werken van Karen Tanaka, César Lüttger, Gaspar Cassadó, Oswaldo Golijov, Louis Andriessen, Kaveh Vares, en Alisa Apreleva. Beide albums kregen internationale waardering, *Red Velvet* ontving een Luister 10 award.

Een later album bevatte haar eigen bewerking van Prokofievs opera *The Fiery Angel* voor cello en piano, waaraan ze samenwerkte met pianist Artem Belogurov. De opname kreeg internationale waardering, en werd door het Amerikaanse tijdschrift *Stereophile* "... het beste kamermuziekalbum dat ik in 20 jaar heb gehoord" genoemd.

In 2019 bracht Maya *Canti d'inizio e fine* van componist Maxim Shalygin uit, tot grote bijval van de critici. Het album werd gekozen voor *Volkskrant's* "40 Beste Albums van 2019". Later in 2019 bracht ze nog een album uit getiteld *REID*, met werken van David Lang, Michael Gordon, Fjóra Evans, Giovanni Sollima en John Tavener.

In 2021 bracht ze samen met pianiste/componiste Marion von Tilzer en schrijfster Lulu Wang het album *Ten Songs of Change* uit.

In de herfst van 2021 bracht Maya het album *The Forest in April* uit, met twee nieuwe cello-concerten van de Nederlandse componist Jan-Peter de Graaff, nr. 5 "The Forest in April" speciaal voor haar geschreven. Het album werd opgenomen met het Noord Nederlands Symfonie Orkest onder leiding van Nicolò Foron en Sander Teepen.

Maya was musician-in-residence bij Gaudeamus in 2018/2019. In 2018 werd ze genomineerd voor de Grachtenfestival Prijs, en in 2019 won Maya de felbegeerde Dutch Classical Talent Award. Voor seizoen 2020/2021 was zij Artist in Residence bij TivoliVredenburg.

© Laurence Bonvin, Aletsch Negative, 2019

Laurence Bonvin *fotograaf en filmmaker*

Laurence Bonvin werd in 1967 geboren in Sierre, Zwitserland. Momenteel woont en werkt ze in Lissabon en Zwitserland. Ze studeerde af aan de Nationale School voor Fotografie in Arles, Frankrijk (ENSP, 1988-1991) en is sinds 2001 geassocieerd professor voor fotografie aan de ECAL (Art and Design University Lausanne). Haar werk ontving verschillende prijzen, zoals de Swiss Art Award (2002 & 2006) in Basel, de Swiss Camera Prize op de Short Films Days in Wintertour (2016) en de Swiss Film prize op het International Animation Film Festival in Baden (2020). Ze kreeg ook verschillende kunstenaarsresidenties bij Pro Helvetia in Caïro (2021) en Zuid-Afrika (2009) en bij Blackrock in Dakar (2019). Laurence Bonvin toont haar werk regelmatig in Zwitserland en in het buitenland in solo- en collectieve tentoonstellingen. Haar werken maken deel uit van openbare en privécollecties.

Contextprogrammering

Inleiding met Merlijn Twaalfhoven

wo. 8 mei 2024

19:15

Muziekgebouw aan 't IJ – Amsterdam

vr. 10 mei 2024

19:00

Musis & Stadstheater – Arnhem

zo. 12 mei 2024

20:15

Werkspoorkathedraal – Utrecht

Merlijn is de oprichter van The Turn Club, een samenwerkingsverband van kunstprofessionals en bruggenbouwers die urgente vraagstukken aanpakken met een kunstenaarsmindset. In zijn boek *Het* is aan ons laat hij zien hoe elk van ons een kunstenaarsmindset kan activeren en daarmee een rol van betekenis kan spelen bij het aanpakken van grote en kleine wereldproblemen.

In de inleiding inspireert hij tot reflecteren, zet hij aan tot actie en geeft hij samen met het publiek en twee alumni van NKK NXT klank aan het vraagstuk hoe wij ons als mensen kunnen en willen verhouden tot de natuur.

Interactieve kunstinstallatie i.s.m. jongeren van de nationale jeugdraad

zo. 12 mei 2024

Vooraf aan het concert

Alleen bij het Werkspoorkathedraal – Utrecht

De Tegentijdse Tocht – een geluidswandeling

zo. 12 mei 2024

18:45–19:45

Alleen bij het Werkspoorkathedraal – Utrecht

De Tegentijdse Tocht is een geluidswandeling van circa 3 km onder leiding van een gids door de omgeving van de Werkspoorkathedraal. Je loopt samen in een kleine groep en luistert via je telefoon met koptelefoon/oortjes naar een muzikaal-poëtisch verhaal dat begint bij de oerknal en eindigt in het jaar 2121. Onderweg ontdek je hoezeer wij erfgenenamen zijn van een immens lange geschiedenis, en hoe ons handelen gevolgen heeft voor wat er voor ons ligt. In verbeelding ontmoeten de deelnemers een kind uit het jaar 2121. Haar maken we een belofte.

De Tegentijdse Tocht is een artistiek project waarin je het verhaal van de diepe tijd ervaart en kunt voelen hoezeer wij een verantwoordelijkheid hebben voor toekomstige generaties.

Het scenario van De Tegentijdse Tocht is geschreven door Merlijn Twaalfhoven en Jasper Visser. Het script is ingesproken door Merlijn Twaalfhoven, Laura Mentink en Ami Kane met muziek van Merlijn Twaalfhoven.

Benodigdheden:

Telefoon met volle batterij

Koptelefoon/oortjes

Lied- teksten

Liedteksten

Alfred Schnittke 1934-1998 Stimmen der Natur (geen tekst)

Veljo Tormis 1930-2017 Raua needmine

Ohoi sinda, rauda raiska,
rauda raiska, rähka kurja,
liha sööja luu pureja,
vere süütuma valaja!
Kust said kurja, kange'eksi,
üleliia ülbe'eksi?

Hurjuh sinda, rauda raiska!
Tean ma sündi sua sõgeda,
arvan algust su õela!

Käisid kolme ilmaneitsit,
taeva tüdarta tulista,
lüpsid maale rindasida,
soo pääle piimasida.

Üks see lüpsis musta piima,
sest sai rauda pehme'eda;
teine valgeta valasi,
sellest tehtud teraksed,
kolmas see veripunasta,
sellest malmi ilma tulnud.

Ohoi sinda, rauda raiska,
rauda raiska, rähka kurja!
Ei sa siis veel suuri olnud,
ei veel suuri, ei veel uhke,
kui sind soossa solguteldi,
vedelassa väntsuteldi.

Hurjuh sinda, rauda raiska!
Tean ma sündi su sõgeda,
arvan algust su õela!

Susi jooksis sooda mööda,
karu kõmberdas rabassa,
soo tõusis soe jalusta,

*Ha schurk, vervloekt ijzer!
Vervloekt ijzer, vervloekt veenerts,
jij vleesvreter, bottenknager,
jij vergieter van onschuldig bloed!
Schoft, waar heb je je kracht vandaan?
Vertel me, waar je hoogmoed?*

*Wees vervloekt, loeder, vervloekt ijzer!
Ik ken je oorsprong, jij verblinde nar,
ik weet wel waar je vandaan komt, jij schurk!*

*Eens wandelden drie natuurgeesten,
drie vurige dochters des hemels.
Ze zoogden de aarde uit hun volle borsten,
zij vergoten de melk over de velden der aarde.*

*De eerste maagd sproeide zwart ijzer
dat in buigzaam smeedijzer veranderde.
De tweede maagd gaf witte melk,
dat tot gehard staal werd.
Uit de derde maagd stroomde bloedrode melk,
dat tot moeraserts werd.*

*Ha schurk, vervloekt ijzer!
Vervloekt ijzer, vervloekt veenerts!
Toen was je nog niet hoogmoedig,
niet machtig, niet trots,
toen je nog in het veen en het moeras sopte
en je in veenpoelen vertrapte werd.*

*Wees vervloekt, snoodaard, vervloekt ijzer!
Ik ken je oorsprong, verblinde nar,
ik weet wel waar je vandaan komt, jij schurk!*

*Er rende een wolf over het veen,
een beer sukkelde over het moeras.
En het veen roerde zich onder de wolfssporen,*

raba karu käpa alta.
Kasvid raudased orased,
soe jalgade jälile,
karu käppade kohale.

Ohoi rauda, laukalapsi,
rabarooste, pehme piima!
Kes su küll vihale käskis,
kes pani pahale tööle?

Surma sõitis sooda mööda,
taudi talveteeda mööda,
leidis soost terakse taime,
raua rooste laukaalta.

leidis soost terakse taime,
raua rooste laukaalta.

Nil kõneles suuri surma,
taudi tappaja tähendas:
mäe alla männikussa,
põllulla küla pärala,
talu aitade tagana:
siia saab surma sepipada,
siia ahju ma asetan,
siia tõstan lõõtsad laiad.

hakkan rauda keetamaie,
raua roostet lõõtsumaie,
rauda tampima tighedaks.

Rauda, vaene mees, värises,
jo värises, jo võbises,
kuulis kui tule nimesa,
tule kurja kutsumista.

Ohoi sinda, rauda raiska!
Ei sa siis veel suuri olnud,
ei veel suuri, ei veel uhke,
kui sa ääsilla ägasid,
vingusid vasara alla.

...kui sa ääsilla ägasid,
vingusid vasara alla.
Taat see ahjulta ärises,
hallipardi vommi päälta:

Rauda rasvana venikse,
ila kombel valgunekse,

*onder de afdrukken van de berenpoten bewoog het moeras.
Daar kiemde het ijzerzaad
in de sporen van de wolf,
onder de afdrukken van de berenpoten.*

*Ha, ijzer! Spruit van de veenpoelen!
Kind uit rode roest en zachte witte melk!
Zeg mij, wie maakte je tot onheilbrenger,
wie verordonneerde jouw boze werken?*

*De Dood reed door het moeras,
de Pest zwierf door het winterland.
Ze vonden de ijzerkiemen in het veen,
het roestige ijzer in de veenpoelen.*

*Ze vonden de ijzerkiemen in het veen,
het roestige ijzer in de veenpoelen.*

*Daar sprak de machtige Dood,
daar sprak de dodelijke Pest:
in een dennenbos op een heuvel,
in een veld achter het dorp,
ver van de boerenhoeven,
daar moet de smidse van de dood zijn.
Daar bouw ik een smeltoven,
daar richt ik een machtige blaasbalg op,*

*daar zal ik het ijzer gaan koken,
daar blaas en smelt ik het roestode veenerts
en sla ik woede in het ijzer.*

*Het arme ijzer, het beefde en sidderde,
beefde, sidderde, trilde, schudde
toen het de roep om het vuur hoorde,
de roep om de vlammende woede hoorde.*

*Ha schurk, vervloekt ijzer!
Toen was je nog niet hoogmoedig,
niet machtig, niet trots,
toen je in de witgloeïende oven kreunde,
kreunde onder de slagen van de hamers.*

*...toen je in de witgloeïende oven kreunde,
kreunde onder de slagen van de hamers.
Daar dreunde de oude man in de oven,
kreunde de grijsaard vanuit het vuur:*

*Het ijzer strekt zich, breidt zich uit als modder,
stroomt en druipet als speeksel,*

veerdes alla ääsiilta,
voolates valutulesta.

Veel sa rauda pehmekene,
mis ka sind karastatakse,
terakseksi tehtaneke?

Toodi ussilta ilada,
musta maolta mürgikesta.
Ei see raud kuri olekski,

ilma usside ilata,
mao musta mürkideata.
Taata see ahjulta ärikes,
hallipardi vommi päälta:

Varja nüüd vägeva Looja,
kaitse kaunist Jumala,

Uued ajad. Uued jumalad.
Kahurid, lennukid,
tankid, kuulipildujad.

et ei kaoks see mees koguni,
hoopis tükki ema lapsi,

Uus raud ja teras,
uhiuued, targad,
täpsed, vägevad tapjad,
automaatsete sihtimiseadmetega
tuumalaengut kandvad,
tõrjerelvadele kättesaamatud
raketid.

Looja loodusta elusta,
Jumala alustatusta.

Noad, odad, kirved,
taprid, saablid,
lingud, tomahawkid, bumerangid,
ammud, nooled, kivid, kaikad,
küüned, hambad, liiv ja sool,
tuhk ja tõrv, napalm ja süsi.

Uus ja kõige kaasaegsem tehnika,
elektroonika viimne sõna.

valmis liikuma igasse punkti,
kõrvalekaldumatult sihti tabama,

*sijpelt uit het blazende vuur,
stroomt uit de verzengende gloed.*

*Nu ben je nog mild en zacht, ijzer,
hoe moeten we je harden, opdat je
van onschuldig ijzer tot staal wordt?*

*Neem het speeksel van een adder,
breng het gif van een slang!
Want het ijzer is niet van het boze bezeten*

*zonder het speeksel van een adder,
zonder het gif van een zwarte slang.
Zo dreunde de oude man in de hoogoven,
kreunde de grijsaard vanuit het vuur:*

*Bescherm ons, almachtige Schepper!
Bewaar ons, grote God!*

*Nieuwe tijden. Nieuwe goden en helden.
Kanonnen, vliegtuigen,
tanks en geweren.*

*Opdat het mensengeslacht niet te gronde gaat,
en het mensenkind vergaat,*

*Nieuw staal, nieuw ijzer,
fonkelnieuwe, intelligente,
precieze, machtige wapens,
uitgerust met automatische besturing,
en atoomkoppen.
Niet te stoppen met
afweerraketen.*

*spoorloos van de aarde verdwijnt,
het leven, het bestaan, jouw schepping.*

*Messen en speren,
bijlen, hellebaarden, sabels,
slingers, tomahawks, boemerangen,
pijlen en bogen, stenen en knuppels
en klauwen en tanden, zand en zout,
stof en pek, napalm en kolen.*

*Fonkelnieuwe, moderne techniek,
nieuw elektronisch wapen,*

*vliegt in alle richtingen,
niet van de koers af te brengen, treft het doel,*

peatama, rivist välja lööma,
hävitama.

võitlusvõimetuks tegema,
haavama, teadmata kaotama.

tapma raua, terase,
tapma raua, terase,
kroomi, titaani, uraani, plutooniumi.
ja paljude teiste elementidega,

raua, terase, kroomi, titaani,
uraani, plutooniumi
ja paljude teiste elementidega.

raua, terase, kroomi, titaani,
uraani, plutooniumi
ja paljude teiste elementidega.

Ohoi sinda, rauda kurja,
mõõka sõja sünnitaja,
rauda rähka, kulda kilpi,
sina teras, nurja tõugu!

Hurjuh sinda, rauda raiska!
Oleme ühesta soosta,
ühest seemnest me siginud,

sina maasta, mina maasta,
musta muida me mõlemad,
ühe maa pääl me elame,
ühe maa sees kokku saame,
maad meil küllalt siis mõlemal.

verlamt, vernietigt,
roeit uit,

maakt hulpeloos en weerloos,
verwondt, veroorzaakt onafzienbaar verlies,

doodt met ijzer en staal,
doodt met ijzer en staal,
met chroom, titaan, uranium, plutonium,
en ontelbare andere elementen.

ijzer, staal, chroom, titaan,
uranium, plutonium,
en ontelbare andere elementen.

ijzer, staal, chroom, titaan,
uranium, plutonium,
en ontelbare andere elementen.

Ha schurk, kwaadaardig ijzer!
Kling van het zwaard, moeder van de oorlog!
Het erts uit de veenpoel is de gouden beschermer,
maar jij, staal, bent het echte kwaad!

Wees vervloekt, jij snoodaard, vervloekt ijzer.
Wij zijn verwant, wij zijn aan dezelfde stam
uit hetzelfde zaad ontsproten.

Jij komt voort uit de aarde, ik kom voort uit de aarde,
in de zwarte aarde zijn wij broeders.
Want we leven beiden op dezelfde aarde,
en tot de aarde keren wij beiden terug.
Er zal genoeg land voor ons beiden zijn.

woorden uit "Kalevala" samengesteld en
aangevuld door August Annist,
Paul-Erik Rummo en Jaan Kaplinski

John Tavener 1944-2013

Svyati

Svyátuiee Bózhyea,
Svyátuiee Kryéapkeeee,
Svyátuiee Byeazsmyéartnuiee,
poméelooee nas.

*Heilige God,
Heilige Sterke,
Heilige Onsterfelijke,
ontferm U over ons.*

Sofia Goebaidolina 1931

Sonnengesang

Altissimo onnipotente bon Signore,
tue so le laude la gloria l'honore et onne benedictione.
Ad te solo, Altissimo, se konfano
et nullo homo ene digno te mentovare.

Laudato sie, mi Signore, cun tucte le tue creature,
spetialmente messer lo frate sole,
lo qual-è iorno et allumini noi per lui;
et ello è bello e radiante cun grande splendore:
de te, Altissimo, porta significatione.

Laudato si, mi Signore, per sora
luna e le stelle;
in celo l'ài formate clarite
et pretiose et belle.

Laudato si, mi Signore, per frate vento
et per aere et nubilo et sereno
et onne tempo,
per lo quale a le tue creature
dai sustentamento.

Laudato si, mi Signore, per sora acqua,
la quale è molto utile et humile et pretiosa et casta.

Laudato si, mi Signore, per frate foco,
per lo quale enn'allumini la nocte;
et ello è bello et iocundo et robustoso et forte.

Laudato si, mi Signore, per sora nostra
matre terra,

*Allerhoogste, almachtige, goede Heer,
van U zijn de lof, de roem, de eer en alle zegen.
U alleen, Allerhoogste, komen zij toe
en geen mens is waardig uw naam te noemen.*

*Wees geprezen, mijn Heer met al Uw schepselen,
vooral door mijnheer broeder zon,
die de dag is en door wie Gij ons verlicht.
En hij is mooi en straalt met grote pracht;
van U, Allerhoogste, draagt hij het teken.*

*Wees geprezen, mijn Heer, door zuster
maan en de sterren.
Aan de hemel hebt Gij ze gevormd, helder
en kostbaar en mooi.*

*Wees geprezen, mijn Heer, door broeder wind
en door de lucht, bewolkt of helder,
en ieder jaargetijde,
door wie Gij het leven van uw schepselen
onderhoudt.*

*Wees geprezen, mijn Heer, door zuster water,
die heel nuttig is en nederig, kostbaar en kuis.*

*Wees geprezen, mijn Heer, door broeder vuur,
door wie Gij voor ons de nacht verlicht;
en hij is mooi en vrolijk, stoer en sterk.*

*Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster,
moeder aarde,*

la quale ne sustenta et governa,
et produce diversi fructi,
con coloriti fior et herba.

Altissimo, Altissimo.

Laudato si, mi Signore, per quelli ke perdonano
per lo tuo amore,
et sostengo infirmitate et tribulatione.

Beati quelli ke 'l sosterranno in pace,
ka da te, Altissimo, sirano incoronati.

Domine miserere Amen.

Laudato si, mi Signore, per sora nostra
morte corporale,
da la quale nullo homo vivente po skappare.
Guai a quelli ke morranno ne le peccata mortali;
beati quelli ke troverà ne le tue sanctissime voluntati,
ka la morte secunda nol farrà male.

Laudato et benedicete mi Signore,
et rengretiate et serviateli cun grande humilitate.

*die ons voedt en leidt,
en allerlei vruchten voortbrengt,
bonte bloemen en planten.*

Allerhoogste, Allerhoogste.

*Wees geprezen, mijn Heer, door wie omwille
van uw liefde
vergifenis schenken, en ziekte en verdrukking dragen.*

*Gelukkig wie dat dragen in vrede,
want door U, Allerhoogste, worden zij gekroond.*

Heer, heb erbarmen, amen.

*Wees geprezen, mijn Heer, door onze zuster de
lichamelijke dood,
die geen levend mens kan ontvluchten.
Wee hen die in doodzonde sterven;
gelukkig wie zij in uw allerheiligste wil vindt,
want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.*

*Prijs en zegen mijn Heer,
en dank en dien Hem in grote nederigheid.*

Concert- programma

HARDKOOR

13 t/m 15 jun 2024

Songs of Farewell | FIMS Zwitserland

6 jul 2024

The Canterbury Songs

27 sep t/m 6 okt 2024

Mis van Martin

15 t/m 30 nov 2024

NTR ZaterdagMatinee |

David Lang

21 dec 2024

Weihnachts-Oratorium

10 t/m 23 dec 2024

Bestel kaarten

op nkk.nl

Jouw steun, onze adem

Het Nederlands Kamerkoor verkent de grenzen van de koormuziek. Al bijna negentig jaar en op het allerhoogste niveau. Onze programma's op het gebied van talentontwikkeling, participatie en educatie dragen bij aan de bloei van de Nederlandse koorcultuur.

Dit alles kunnen we niet zonder u. De steun van onze donateurs, sponsors en fondsen maakt het verschil. Uw steun is cruciaal om ook nieuwe generaties te kunnen raken, inspireren en verbinden.

Als donateur maakt u adembenemende ervaringen mogelijk. Nu en in de toekomst. Daarom betrekken wij u graag bij het koor, met exclusieve bijeenkomsten en activiteiten. U kunt het koor steunen als Vriend (vanaf € 5 per maand), door lid te worden van De Nobelkring, door het koor op te nemen in uw testament, via een Fonds op naam of met een eenmalige donatie.

“Het Nederlands Kamerkoor is voor mij als een juweel: daar mag je van genieten! En om dat lang te kunnen doen wil ik het NKK steunen. Of dat nu is voor educatie, topkwaliteit of innovatie. Het is allemaal essentieel!”

— Yolande Gleis, donateur

Onze collega's Margot Palmen en Margriet Stok informeren u graag verder, ook over de fiscale voordelen. U kunt hen bereiken via margot.palmen@nederlandskamerkoor.nl of 06 1495 7974. Zie [onze website](#) voor meer informatie.

Staf & Colofon

Kantoor Nederlands Kamerkoor

Tido Visser artistiek directeur

Laura de By zakelijk directeur

Annelot Rijkaart hoofd productie

Eline Langejan producent

Annabel Essink marketing manager

Jasmijn van der Weide online marketeer

Margriet Stok medewerker relatiebeheer

Margot Palmen hoofd development

Minke van der Stelt zakelijk assistent

Hanne van de Vrie artistiek leider NKK NXT & manager educatie

Niels de Groot medewerker educatie & office assistent

Haru Kitamika bibliothecaris

Jasper Schweppe artistiek coördinator

Studio Isabelle Vaverka grafisch ontwerp & art direction

Philippe Vogelenzang campagnefotografie

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Dit programma wordt mede mogelijk gemaakt door

het
cultuurfonds

FONDS 21

VSBfonds,
iedereen doet mee